



T.C.
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/6969
GK 65

Sayı : 44697349-610.01/14011
Konu: İstanbul Milletvekili
Sayın Ümit ÖZDAĞ'ın
yazılı soru önergesi

20-02-2019

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

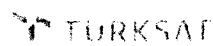
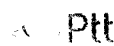
İlgi: 26.12.2018 tarihli ve 43452547-120.07-E.405269 sayılı yazınız.

İstanbul Milletvekili Sayın Ümit ÖZDAĞ'ın 7/6969 esas sayılı yazılı soru önergesinin cevabı ilişikte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

M. Cahit TURHAN
Bakan

EK :1) Cevap formu (3 Sayfa)





T.C.
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN ÜMİT ÖZDAĞ'IN
7/6969 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVABI**

Elektronik Haberleşme Sektöründe Şebeke ve Bilgi Güvenliği Yönetmeliği'nin “*Risk değerlendirme ve işleme*” başlıklı 10’uncu maddesinin birinci fıkrası ile “*Sistem planlama ve kabulü*” başlıklı 25’inci maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde, elektronik haberleşme şebekesine ilişkin risk analizleri ve güvenlik gereksinimlerine uygunluğun test edilmesi işletmeciler tarafından gerçekleştirilmektedir.

İşletmecilerin bahse konu düzenlemeye uyumluluk durumları ise Bakanlığımız ilişkili kuruluşu olan Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanlığı (BTK) tarafından yapılan denetimler aracılığıyla kontrol edilmektedir.

Öte yandan; üçer aylık dönemler halinde kamuoyu ile paylaşılan BTK’nın “Üç Aylık Pazar Verileri Raporunun” hazırlanması aşamasında işletmecilerden toplanan istatistiki bilgiler çerçevesinde;

-Türk Telekom A.Ş’nin, BTK’na ilettiği verilere göre 2006 yılı ile 2018 yılı üçüncü üç aylık dönemi sonu arasındaki kısımda ilgili şirket tarafından yapılan yatırım tutarının cari fiyatlarla 16.125.198.379 TL olduğu,

-Türk Telekom A.Ş. dışındaki (mobil işletmeciler hariç) işletmecilerin 2010 yılından itibaren yaptıkları yatırım tutarlarının, işletmecilerden toplanan istatistiki bilgiler çerçevesinde belirtilen tarih ile 2018 yılı üçüncü üç aylık dönemi sonu arasındaki kısımda ise cari fiyatlarla 15.933.644.704.- TL olduğu,

-3G yetkilendirmesinin yapıldığı 2009 tarihinden itibaren mobil işletmeciler tarafından 2017 yılı sonuna kadar sadece donanım ve yazılım yatırımı olmak üzere yaklaşık olarak toplam 8 Milyar TL’nin üzerinde yatırım yapıldığı,

-3G yetkilendirmesi ile işletmecilere yerli malı belgeli ürün kullanma konusunda herhangi bir yükümlülük getirilmediği,

-Elektronik haberleşme sektöründe yerli malı belgeli ürün kullanma yükümlülüğünün ilk defa 2015 yılında yapılan 4.5G yetkilendirmesi ile mobil işletmecilere getirildiği, söz konusu yükümlülükler çerçevesinde, yapılan 2016 ve 2017 yıllarını kapsayan ilk iki dönemde, mobil işletmeciler tarafından yaklaşık olarak toplam 2,8 Milyar TL’nin üzerinde sadece donanım ve yazılım yatırımı yapılmış olup bu yatırımın yaklaşık 39 Milyon TL’lik (%1,4) kısmını yerli malı belgeli ürünlerin oluşturduğu,

-Söz konusu yatırım tutarı içerisinde yerli olmasına rağmen belgelendirilemediği için yerli malı yükümlülüğü kapsamında değerlendirilemeyen yazılım ürünleri de bulunduğu,

Ayrıca, mobil işletmecilerin mevcut yatırım yapma eğilimlerinin devam edeceği varsayımı altında, 4.5G yetkilendirmesinin süresinin dolacağı 30.04.2029 tarihine kadar yıllık bazda yaklaşık olarak toplam 1-1,5 Milyar TL arasında donanım ve yazılım yatırımının yapılacağı öngörüldüğü anlaşılmaktadır.



T.C.
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Diğer taraftan, BTK tarafından 5G ve ötesi yeni nesil haberleşme sistemlerine ilişkin olarak çeşitli çalışmalar da yürütülmektedir. 5G ve ötesi yeni nesil mobil haberleşme sistemlerinde yerli ve milli dünya pazarında yer alacak katma değeri yüksek ürün, hizmet ve teknolojiler geliştirmek amacıyla ulusal ve uluslararası seviyede kamu-sanayi ve akademinin işbirliği ile ekosistemdeki paydaşlarla çalışmalar yapılması amacıyla Yeni Nesil Mobil Haberleşme Teknolojileri Türkiye Forumu (5GTR Forumu) kurulmuştur.

BTK koordinasyonunda yürütülen diğer bir çalışma olan “5G Vadisi Açık Test Sahası Projesi” ile ODTÜ, Bilkent, Hacettepe Üniversitelerinin yerleşkeleri ile BTK Merkez Binası arasındaki alanı kapsayacak bölgede üniversitelerin, araştırma merkezlerinin, işletmecilerin, girişimci şirketlerin 5G ve ötesi’ne ilişkin uygulama ve teknolojileri test edebilecekleri ve katma değer oluşturabilecekleri bir ortamın sağlanması hedeflenmektedir.

Bununla birlikte, 2020’li yıllardan itibaren dünya genelinde ticari olarak piyasalarda yer alması beklenen 5G’nin standart belirleme çalışmalarına, uluslararası standardizasyon organizasyonları tarafından devam edilmektedir. Ayrıca, mobil işletmecilerin yıllar itibari ile yapmış olduğu 3G ve 4.5G donanım ve yazılım yatırımı miktarları göz önüne alındığında, söz konusu yatırım rakamlarına paralellik gösterecek şekilde 5G teknolojisine de yatırım yapılacağı öngörülmektedir.

Standartlaşma sonrası 5G şebeke elemanları piyasasında yer alacak ürün sayısı ve çeşitliliğine bağlı olarak pazardaki rekabet yapısı ve İmtiyaz Sözleşmeleri çerçevesindeki kapsama yükümlülükleri ile şekilleneceğinden; yatırım tutarlarının pazardaki çeşitliliğe göre önemli farklılıklar gösterebileceği de değerlendirilmektedir.

Bilindiği üzere, 1 Temmuz 2017 tarihinde yapılan Kanuni düzenleme ile yazılım üreticileri sanayici kapsamına alınmış ve böylece, bu tarihten sonra yazılım firmalarının üretmiş olduğu ürünlere yerli malı belgesi alabilmesinin önü açılmıştır. Sonuç olarak, sonraki yatırım dönemlerine ilişkin mobil işletmeciler tarafından yapılacak yatırım raporlamalarında yerli malı belgeli ürün kullanım oranının yükselmesi beklenmektedir.

Diğer taraftan Bakanlığımızca; kırsalda yer alan, nüfusu 500’ün altında olan ve işletmecilerin coğrafi ve ekonomik sebeplerle kapsama altına alamadıkları yerleşim yerlerine mobil haberleşme altyapıları kurdurtulmakta ve işlettirilmektedir. Bu amaçla yürütülen projelerimizde ULAK ürünlerinin kullanımı belirli oranlarda şart koşulmuştur. ULAK ürünlerinin kurulumları devam etmekte olup, projelerimiz tamamlandığında 4.5G ekipmanlarının yaklaşık %50’si (1.000 adet baz istasyonu) ULAK ürünlerinden oluşacaktır. Evrensel Hizmet kapsamında Bakanlığımızca Çankırı’da kurulan 6 sahaya bu ekipmanlarının montajının yapılmasına izin verilerek Türkiye’de ULAK ürünleri ile canlı şebeke testlerinin ilk kez yapılmasına destek verilmiştir.

Projelerimizin yüklenicilerine ULAK ürünlerini kullanım zorunluluğu getirilerek yaklaşık 1000 adet ULAK ürününün siparişi verilmiş ve ULAK ürünlerinin, işletmecilerin ticari şebekelerinden önce, Evrensel Hizmet projelerinde yüksek sayılarda kullanılması sağlanmıştır. BTK tarafından yetkilendirilmiş mobil işletmeciler de ULAK ürünlerinin kullanımı konusunda planlamalarını yapmışlardır.



T.C.
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Özetle, Bakanlığımız Evrensel Hizmet projeleri başta olmak üzere yerli ve milli ULAK ürünlerine ilk ortaya çıktığı günden bu yana tam destek vermiştir. Süreç içerisinde ihtiyaç olması halinde konuya ilişkin ilave düzenlemelerin de yapılabileceği değerlendirilmektedir.

Diğer taraftan, Telekom altyapısı ile ilgili olarak Türk Telekomünikasyon A.Ş.'den (Türk Telekom) alınan bilgiler doğrultusunda;

Türk Telekom şebekesinde yüklenici bağımlılığını ve risklerini azaltmak, fiyat rekabeti ve teknolojik gelişim sağlamak üzere çoklu-tedarikçi (multi-Vendor) stratejisi uygulandığı, tedarikçi rekabetinin sağlandığı, ilgili teknik domain'lerde birden fazla tedarikçinin ürünlerinin kullanılmakta olduğu,

Bu yaklaşım doğrultusunda yapılan satın almaların sonucu olarak, Huawei firması ürünlerinin şebekede kullanımı, mobil radyo erişimde %50, mobil paket erişimde %45, sabit şebekede %33, mobil çekirdek şebekede %22 seviyesinde olduğu ve mobil radyolink şebekede ise kullanılmadığı,

Tedarikçilerden herhangi bir alım yapılmadan önce, ürünlerin öncelikle laboratuvarında, sonrasında sahada fonksiyonel testlere tabi tutularak teknik şartnamelere uygunluğu sınıandığı, bu sıkı ve aylar süren test aşamalarından başarılı geçen ürünlerin alımının yapıldığı, yüksek teknolojik ürünlerin kullanıldığı telekomünikasyon şebekelerindeki elektronik ekipmanlarda ise, yerli ürün arzının çok sınırlı olması veya hiç olmaması sebebiyle yabancı menşeli ürünlerin kullanılmasının gerektiği, ancak devam eden yatırım süreçlerinde, BTK nezdinde yürütülen yerlileştirme çalışmaları çerçevesinde altyapı ve donanım ile ilgili yatırımlarda potansiyel firmalarla görüşülerek şebekede mümkün olan yerli alımlar için (donanım/yazılım) ürün geliştirme ve tasarım çalışmalarının yapıldığı,

"Elektronik Haberleşme Sektöründe Şebeke ve Bilgi Güvenliği Yönetmeliği" uyarınca şebekeler için belirlenen cihaz ve sistemlerin güvenlik gereksinimlerine uygunluklarının test edildiği ve şebekelerinden verilen hizmetin sürekliliği ve risk minimizasyonu için mümkün olan maksimum seviyede yedeklilik uygulandığı,

Türk Telekom Mobil (TT Mobil)'in, baz istasyonlarının kurulumu için Türkiye genelinde üç farklı tedarikçi ve yerli Bakım Çözüm Ortaklarından hizmet aldığı ve farklı teknoloji ve coğrafi bölgelerde farklı tedarikçilerin ürünlerinin kullanılmakta olduğu, Huawei mobil radyo erişim ürünlerinin 2G ve 3G teknolojisinde 28 ilde, 4G teknolojisinde ise 35 ilde kalan illerde de diğer tedarikçilerin ürünleri kullanıldığı,

Türk Telekom'un mobil baz istasyonlarının bakımı için yerli Bakım Çözüm Ortaklarıyla çalıştığı, baz istasyonlarının bakımında ve saha işletmeciliğinde Huawei veya benzeri tedarikçilerden hizmet alınmadığı, ayrıca ürün tedarikçilerinin şebekede kullanılan ürünlerin yedek parçalarını ve yazılım desteklerini ihtiyaç görüldükçe vermeye devam ettiği ifade edilmiştir.

